

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 121. szám.

Péntek, május 29.

Az igazi közvélemény.

Budapest, május 28.

Ama közvéleménnyel szemben, melyet a részére váltott vasuti menetjeggyel csoportonként szállítanak Budapestre, megmozdul immár Magyarország igazi közvéleménye és azok, akik kifejezést adnak neki, biztosak abban, hogy szavukat mindenütt meghallják s hogy nem kell nekik lengő zászló alatt tulhangos énekszóval a képviselőház elé vonulniok azért, hogy magukat észrevéttessék. Megérti immár a nemzet valóban, hogy, miként Széll Kálmán már régen rámutatott s miként Tisza István gróf Biharvármegye közgyűlésében kijelentette, magának kell megvédenie magát ama merényletek ellen, melyekkel fejevesztett hazafiasságból akarják őt meglátogatni. A felvilágosodott önkényuralom korában egy híres porosz király csendőrökkel kényszerítette a parasztokat, kik nem értették át a saját javuk megalapítását, oly termények ültetésére, melyek éhínség idején megmenthetik és valóban megmentették őket. Szerencsére mi nem vagyunk önkényuralom által kormányzott nép. A parlamentarizmus azt jelenti, hogy a nép maga tisztában van érdekei dolgában s ennek folytán magából a népből kell a kezdeményezést is megragadni, hogy ez érdekek megóvásának, kell tiltakozó szót emelni, ha ez érdekek bármely okból megsértetnek. Ezért az a mozgalom, mely most folyik az országban, egyedül helyes, valódi képessége a politikai érettségnek. Ha az ellenzék magatulbecsülés által félrevezetve s másokat félrevezetve világgá kiáltja, hogy a nemzet mögötte áll, kell hogy megmutassa a nemzet, hogy egészen más táborban van, mint amely az ellenzék táborában. Ha az ellenzék valóban oly nagy tisztelettel viseltetik a nemzeti akarat iránt, mint égre-

földre esküszik, akkor ez akarat előtt feltétlenül meg kell hajolnia, midőn ez a nemzeti akarat oly hamisítatlanul nyilatkozik meg, mint ahogy most történik. Ha ezt nem teszi, akkor bizonyítékot szolgáltat arról, hogy minő tiszták azok az indokok, melyek által különben is alkotmányellenes magatartásában vezetteti magát.

Ama nyilatkozatoknak, melyek az országból erednek, kétféle legitimitációjuk van: az egyik az a véleménynyilvánítási jog, mely a köztörvényhatóságokat megilleti, a másik azoknak a nyilvánosoknak elismert testületeknek a tanácskozási joga, melyekben az ország javának anyagi kérdései fölött tanácskoznak. A kereskedelmi és iparkamarák tiltakoznak az ellen, hogy az ellenzék a parlamenti gépezet megbénítása által rendkívül súlyosan, talán helyrehozhatatlanul károsítja az ország anyagi fejlődését. E kamarákat kizárólag ez a szempont, az adott viszonyok közt talán a legfontosabb, vezeti és ezért finom tapintattal kerülnek a politikai térre való lépést, elvi politikai kérdések felvetését. Másként áll a dolog a köztörvényhatóságoknál. Ezeknek teljes joguk van a politikai állásfoglaláshoz és most iparkodnak is kihasználni ezt a jogukat. De ha tisztában vannak azzal, hogy az obstrukció mily nagyon károsítja a parlamentarizmust és az ország politikai tekintélyét; ha tisztán áll előttünk az, hogy az obstrukciót csak passzív ellenállással lehet legyőzni, és hogy ez az ellenállás csak akkor lehet hathatós, ha a többség egységesen és zárt sorokban áll vezére mögött, ugy bizonynyal helyesen teszik, ha tekintettel a legutóbb előfordult sajnos esetekre, azt a kívánatukat is kifejezik, hogy a parlament többsége rendületlen, törhetetlen egységben álljon a kormány mögött.

L. L.

A titeli mandátum. Közöltük, hogy a titeli képviselőválasztás ellen a kuria elrendelte a vizsgálatot és annak foganatosításával a szegedi kir. ítélőtáblát bizta meg. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke Fabinyi Ferenc a vizsgálat megejtésével Deák Péter táblai bírót bizta meg, aki a vizsgálatot az ujvidéki törvényszék épületében eddig vezette. Mint a Szegedi Napló jelenti, a kérvényezők panaszkérvényüket visszavonták, így a vizsgálat megszűnik és Jovánovits István igazolt képviselője lesz a titeli mandátumnak.

Az obstrukció ellen. Eddig a következő vármegyék és városok hoztak határozatokat az obstrukció ellen s juttatták azokat az illetékes helyekre.

I. Vármegyék: Aranyos-Torda vármegye, Bars vármegye, Bács-Bodrog vármegye, Baranya vármegye, Bihar vármegye, Borsod vármegye, Csongrád vármegye, Esztergom vármegye, Fogaras vármegye, Gömör vármegye, Krassó-Szörény vármegye, Maros-Torda vármegye, Nógrád vármegye, Pozsony vármegye, Sáros vármegye, Somogy vármegye, Sopron vármegye, Szolnok-Doboka vármegye, Temes vármegye, Tolna vármegye, Torontál vármegye, Trenesén vármegye, Turóc vármegye, Ugoesa vármegye, Udvarhely vármegye, Vas vármegye, Verőce vármegye, Zólyom vármegye, Zemplén vármegye.

II. Városok: Zombor sz. kir. város, Pozsony sz. kir. város, Késmárk sz. kir. város, Komárom sz. kir. város, Győr sz. kir. város, Temesvár sz. kir. város, Versecz sz. kir. város.

Versecz város törvényhatóságának Zákó Milán főispán elnöklésével a tegnapi napon megtartott közgyűlése 45 szóval 13 ellenében elhatározta, hogy az országgyűlés képviselőházához felír, hogy az obstrukciót, mely a törvényhozó testületnek működését lehetetlenné teszi és a megoldásra váró országos nagy feladatok elintézését megakadályozza, elítéli és Széll Kálmán miniszterelnököt és a kormányt az obstrukcióval szemben tanúsított magatartásáért legbensőbbben üdvözli. A szerb nemzetiségű városi képviselők a szavazástól tartózkodtak.

A „TORONTÁL” tárcája.

Brazíliai naplójegyzetek.

— Tallián Emil naplójából. —

Gazdasági és termelési viszonyok.

Egy pillantás a világmappára mutatja, hogy a mai Braziliának területe körülbelül oly nagy, mint egész Európa, vagy csak igen kevéssel kisebb annál; mi sem természetesebb tehát, hogy ezen óriási kiterjedésű országban, melynek határai az egyenlítőtől a 32-ik déli szélességi fokig terjednek, a legkülönbözőbb östermelési ágakat találjuk meghonosítva, ahhoz képest, a mint az egyes tartományok a forró, a meleg, vagy a mérsékelt égövben fekszenek.

Míg ugyanis az aequatorális zónához tartozó északi tartományokban a cukor, gumi és cacao, a meleg égöv alatt pedig kiválólag a kávé és dohánytermelés a praeponderáló, addig a mérsékelt éghajlat alatt fekvő déli részekben leginkább búzát, kukoricát, zabot, árpát stb., vagyis azon gazdasági növényeket termelik, amelyek nálunk is honosak.

Brazília gazdasági viszonyainak megítélésénél figyelemmel kell lenni az országnak szerfelett gyér lakosságára, melyet ez időszerint 16 millióra becsülnék, — habár pontos adatok teljesen hiányoznak, mert biztos alapon nyugvó népszámlálást tartani nem lehetséges oly országban, ahol ma még ezer meg ezer négyszög kilométerre rugó területek a kultúra elől teljesen elzárva.

Igy különösen feltűnt utazásaim közben a földművelésnek szerfelett fejletlen állapota; csak itt-ott s leginkább a falvak és telepek közvetlen

közelségében látni megm velt kisebb földterületeket, még ama vidékeken is, ahol a talaj kitűnően alkalmas a termelésre, sok millió ember feleslegnek kellene tehát még Európából Braziliába kivándorolni, míg ez ország használható területeinek csak számottevő kis része is kultúra alá kerülhetne.

Az általam, megérkezésem után először beutazott Bahia tartományban a legfontosabb termelési cikk a cukornád, amelyet a bahiai öböl környékén az ugynevezett „Reconcavo de Bahia” televényes földjében termelnek, ahol a vidékeken egyik cukor-plantage a másikat éri.

A cukornád azon időben, a midőn a portugálok Braziliát meghódították, itt nem volt honos, hanem Kelet-Ázsiából, jelesen a portugálok akkoriban még tulajdonát képező Kelet-India partjairól lett importálva s jelenleg három fajban kultiváltatik; ezek közül a legelterjedtebb a cajenne cukornád, amely a legtöbb cukrot tartalmazza ugyan, de termelése, amennyiben mindenféle betegségnek van kitéve, sok munkát s minuciózus kezelést igényel. A cajenne nád mellett a penang és solangor nádat kedvelik a birtokosok, mert mind a két faj kitűnően akklimatizálódott és busásan tartalmazza a cukrot; az utóbb nevezett nádnak gyönyörű biborvörös levélzete kölcsönöz különös érdekességet.

A cukornád sikeres termelése céljából a kijelölt s rendszerint buja növényzettel benőtt terület első sorban meg kell tisztítani a bokroktól, fáktól és a gyökerektől, minek foganatosítása után a földet mélyen felforgatják s az így elkészített talajba sűrűn ültetik be a nádpalántákat, amelyek már az első évben termőképesek, a második és harmadik esztendőben legjobban teremnek s ettől kezdve ismét csökken a hozamuk, annyira, hogy

közönségesen már a hatodik esztendőben termést alig adnak. Ezen idő elteltével az ültetvény továbbbi művelésre nem érdemes, a miért is felhagyatván, mielőbb feiburjanzik rajta a gaz és dzsungli növényzet, a hacienda tulajdonos pedig új terület megműveléséhez lát hozzá.

A termés learatásának ideje októbertől decemberig tart, amikor a 4—5 méter magasságban kifejlődött s jó időjárás mellett 5—6 ctm. vastagságra nőtt nádszálakat a föld fölött levágják s kiperéselés végett a gazdasági cukorgyárba szállítják, a növény felső leveles részét pedig takarmányul használják fel; miután ezen időtájt Brazília északi részeiben éppen a legtöbb eső esik s a talaj teljesen átázva rengeteg sarat képez, ennél fogva a learatott cukornádnak a plantageokból a néha messze távolban fekvő gyárakba való elszállítása nagy nehézségekbe ütközik.

Ily szállítások alkalmával messze elhallatszik a fatengelyű szekerek kerekei által okozott nyikorgás, melynél kellemetlenebb muzsikát legfeljebb az aegyptomi Nilus-kutak szolgáltatnak.

A gyárakban kiperéselt cukorle a miután lepárolás által sziruppá sűrítettik, ugynevezett „páos”-okba lesz elhelyezve, mely faalkotmányoknak alsó részén lévő kis lyukakon át a „meladin” lefolyik s a visszamaradt cukor por alakban jó a világkereskedésbe.

A facienderok nagy fájdalomra az általuk termelt cukor exportálása az utóbbi két évtizedben erősen hanyatlott, egyrészt azért, mert Európában a répacukor előállítás sokkal olcsóbb, másrészt mert a rabszolgáknak megszüntetésével a munkabérek roppantul emelkedtek, — mi leginkább annak tulajdonítható, hogy az ország északi részei lakosságának zömét képező s Afrikából átszármazott négek felszabadulásuk után

Tanítógyűlés Zsigmondfalván.

— május 29.

A „Délmagyarországi tanító-egylet nagybecskereki fiókja” tegnap tartotta Zsigmondfalván az évi tavaszi gyűlést.

A gyűlést megelőzőleg az egybegyűlt egyleti tagok lerótták a kegyelet adóját egyik elhunyt kartársuk, Mathiasz János volt zsigmondfalvai tanító iránt, kinek lelki üdvéért K. Ögl. Béla plébános szolgáltatott gyászmisét.

Istentisztelet után a fiókegylet tagjai a községi iskola tantermébe vonultak, hol Udvardy József községi tanító mutatott be gyakorlatilag fejszámolási műveleteket a II. osztály növendékeivel. A jelen volt szakemberek a módszerileg helyes feldolgozás elismerése mellett, örömmel és meglepetéssel hallgatták, hogy a kizárólag német ajku tanulók mily helyes magyarsággal adták a feladott példák megfejtésének szóbeli megokolását. Az előadás végeztével zajos éljenzéssel és tapsal tüntették ki a jelen voltak a derék tanítót.

Ezután kezdetét vette a fiókegylet közgyűlése, melyet Kaufmann István főnök lelkes beszéddel nyitott meg, egyben üdvözlővén a jelenlevő községi előjáróságot, a lelkészeket, az iskolaszék tagjait, Eisler Mihályt, az egylet díszelnökét és a nagyszámban megjelent tagokat.

Majd felolvassa dr. Paeséri Károly, Torontálvármegye kir. tanfelügyelőjének átiratát, ki értesíti a fiókegyletet, hogy hivatalos elfoglaltsága akadályozza a közgyűlésen való részvételben. Egyben felkéri az elnököt, hogy tolmácsolja üdvözlését munkatársai, a tanítók előtt, akiknek hazafias működésére az ég áldását kéri. A közgyűlés lelkes éljenzéssel vette tudomásul a kir. tanfelügyelő üdvözlő sorait.

Gramma Aurél lázáröldi áll. tanító tartott ezután felolvasást a „Hazafiság és vallásosság” című tételről, melyben az egyház és iskola, a vallásosság és hazafiság közötti kapcsolatosságnak szükségét fejtegette. A közgyűlés Szabó Sándor hozzászólása után, ki nagy hatással kifejti, hogy a bensőleg hívó, istenfelő ember mintegy magától nevelődik hazafias emberré, köszönettel veszi tudomásul Gramma előadását.

Mint a tárgysorozat következő pontja, következett ezután az elnök indítványa a községi és felekezeti tanítók, illetve óvónők fizetésrendezése tárgyában. A Kaufmann István elnök által előterjesztett indítvány főbb pontjai a következők: Az összes bármily jellegű iskolánál működő tanítók fizetése annyi legyen, mint a tizenegyedik fizetési osztály harmadik fokozatába tartozó állami tisztviselőké. E mellett a tanítók ötödéves korpótlékban részesüljenek, mely a fizetés tíz százaléka legyen. A fizetés csak készpénzben legyen kiszolgáltatható.

Ha a község vagy felekezet anyagilag képtelen ily fizetést adni, az állam egészítse azt ki, mely esetben az ily államilag segélyezett iskolák tanítóit a közoktatási miniszter nevezze ki. Minden tanító tegyen esküt a magyar alkotmányra a kir. tanfelügyelő előtt. Az említett fizetésrendezési módokat az összes óvónőkre is vonatkozzanak. A magyar tanítók országos bizottsága felkérendő, hogy ily értelemben szerkesztett memorandumot terjesszen a miniszter és az országgyűlés elé,

kérvén a tanítók fizetésére vonatkozó eddigi törvények revízióját.

Az elnök előterjesztése élénk eszmecserét keltett. Rózsa Ferenc községi tanító az opportunitás szempontjából nem szeretné a községi és felekezeti tanítókat ezen előnyösebb javaslat által az államiak felett előnyben részesíteni. Azt óhajtja, hogy addig, míg az állami tanítók fizetése végleg rendezve nem lesz, ne nyujtassék be az említett javaslat. Bányai Jakab nagyon is időszerűnek tartja azt, hogy most, midőn az állami tanítók fizetésügye, mely ugyan semmikép sem kielégítő, mégis rendezve lesz, a fiókegylet karolja fel azon kartársak ügyét, akiknek 300 ft mellett kell nyomorogniok. Elfogadja az elnök javaslatát. Janda Ferenc felszólalása után, ki ugyanily értelemben nyilatkozik, a közgyűlés elfogadja Kaufmann indítványát azzal, hogy azt az ideai nagygyűlésen adja elő.

Az ovodai szakosztály elnöke, Szegfűné-Gopcsa Róza, hivatkozván az ovodák tulzsfultóságára, indítványt terjeszt a közgyűlés elé, mely szerint az tegye meg a kellő lépéseket ezen visszas állapothoz megszüntetése érdekében. Janda és Kaufmann hozzászólása után a közgyűlés elfogadta Baaden Károly abbéli indítványát, hogy az ovodai szakosztály elnökének előterjesztése, mint a fiókegylet indítványa, terjesztessék a fiókegylet nagygyűlése elé.

A karban való olvastatás és emlékezés helyességének kérdését az elnökség vitatételül tüzte ki és ennek irányításával Dold Istvánt bízta meg, ki ennek eleget is tett. A tulajdonképeni vita folytatását azonban a közgyűlés az idő előhaladottságára való tekintetből az őszi gyűlésre halasztotta.

Az elnöki és pénztári jelentés, valamint néhány kisebb jelentőségű belügy tárgyalása után az ülés, melynek sikeres rendezése körül Kern M. zsigmondfalvai tanító fáradozott, véget ért.

Gyűlés után a jelen voltak kedélyes lakomára gyűltek össze, amelyen számos sikerült fölköszöntő hangzott el.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délelőtt 11 órakor ülést tartott, melyen néhány kisebb ügyet intéztek el.

— **Torontáli puszta átcsatolása Temesmegyéhez.** A hivatalos lap mai száma közli a m. kir. igazságügyminiszter rendeletét a torontálmegyei Aurélháza községhez tartozó szilasi pusztának közigazgatásilag a temesmegyei Német-szentmihály községhez való csatolása tárgyában. A rendelet a következő:

A m. kir. miniszterium f. é. május 20-ik napján tartott tanácsában az 1890. XXIX. t.-c.

nak közel 2/3-ad részét a braziliából származó úgynevezett „Santos” kávé képezi.

Hasonlíthatatlanul legnagyobb jelentősége van ma Brazília aequatorális részeiben a gumi termelésnek, mely az Amazon és mellékfolyói partjainak lakosságát egy decenium óta lázban tartja. Mióta ugyanis a világhálózati kiépítése oly rohamos lépésekkel halad előre és a kerekpár s automobil iparnak hihetetlenül gyors fejlődése az utolsó években a gumi és kautschuknak óriási mennyiségekben való felhasználását eredményezte, azóta Éjszak-Braziliában ezer meg ezer ember kizárólag a gumi gyűjtésével és preparálásával foglalkozik. — Hihetetlen tömegekben lepték el a bevándorlók az Amazon partmenti vidékeit s hasonlólag az aranylázhoz, kitört s tart ma is a „gumiláz”, mely száz meg száz embernek gazdagságot hozott, ellenben évenként tömérdek ember halálát is okozza.

A kautschuk kereskedés behatása alatt nagy városok keletkeztek, melyek legfontosabbika Para és Manaus ma a világ legnagyobb kautschuk piacai, ahonnan évenként közel 25 millió kilogramm áru kerül forgalomba, mintegy 45 millió koronaértékben.

E városokból rajzanak ki az Amazon és mellékfolyói mentén elterülő moosaras és életölő miazmákkal telített levegőjü öserdőkbe az emberek ezrei a célból, hogy az ezen öserdőknek belsejében termő „Helvea braziliensis” fából, a kéregnek megmetszése után kifolyó gumi anyagot összegyűjtsék.

A Mammon utáni vágy elfelejteti velük a veszélyeket s szenvedéseket, miknek ki vannak téve, pedig mindenki tudja, hogy a gumi keresésre elindultak közül csak 60 százalék tér vissza, 40 ellenben a malária áldozatul esik.

2-ik és az 1890. XXV. t.-c. 4-ik §-a értelmében, a közigazgatásilag a torontálmegyei Aurélháza községhez tartozó szilasi pusztának közigazgatásilag a temesmegyei Német-szentmihály községhez csatolt s az aurélháza 162. számú teleknyelvényben felvett 1191—1307, 1309—1434, 1436—1469, 1471, 1472 és 1483—1485. hrszámú, valamint a nem teleknyelvezett 1308, 1473, 1474, 1475, 1477—1482. helyrajzi számú, összesen 692 hold 176 négyszögöl kiterjedésű részeit törvénykezési tekintetben a nagykikindai kir. törvénykezési tartozó billédi járásbírósgáig ugyanis mint telekkönyvi hatóság kerületéből a temesvári kir. törvényszék, ugyanis mint telekkönyvi hatóság s ezzel együtt a temesvári kir. járásbírósgáig területéhez csatolta át. Ezen rendelet 1903. évi július hó 1-én lép hatályba. Budapest, 1903. évi május hó 21-ikén. A miniszter helyett Bernáth s. k., államtitkár.

— **Tanítók nagygyűlése Nagybecskereken.** Dr. Perisics Zoltán a következő fölhívást intézi Nagybecskerek város közönségéhez:

Fölhívás

Nagybecskerek r. t. város polgáraihoz!

Városunkat ama szerenese érte, hogy a „Délmagyarországi tanító-egylet” éppen úgy, miként az 1883-ik évben, az évi nagygyűlést f. évi augusztus 3., 4. és 5-ik napjain városunkban tartja meg. Helyén való, hogy városunk polgársága örömmel ragadja meg ezen alkalmat arra, hogy a tanítóság iránt táplált rokonszenvének, nagyrabecsülésének, a tan- és nevelésügy iránt való érdeklődésének őszintén kifejezést adjon.

Ezen alkalmából jó előre azon bizalomteljes kérelemmel fordulok Nagybecskerek város igen tisztelt polgáraihoz, hogy a fentemlített gyűlésre jövő tanítók, tanítónők, óvónők, általában tanügybarátok részére az ülés tartama alatt lakásaikat felajánlani s azt hivatalomnál bejelenteni sziveskedjenek.

Egyben azt is kérem az igen tisztelt közönségtől, hogy a lakást szerző hízottsági tagokat szívesen fogadni s a szükséges lakásokat rendelkezésre bocsájtani sziveskedjenek, hogy a vendégek elszállásolása biztosítva legyen.

Nagybecskerek, 1903. évi május hó 29-én.

A helyi bizottság nevében:

Dr. Perisics Zoltán,
polgármester, elnök.

— **Temetés.** Tegnap temették nagy részvét mellett katonai pompával Braun Vilmos nyugalmazott pénzügyigazgatót, volt tartalékos honvédszázadost, Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának tagját, aki, mint már megírtuk, hosszabb szenvedés után e hó 26-án jobblétre szenderült. Temetésén a nagyszámu gyógyszerész közönségen kívül részt vettek a pénzügyigazgatóság tisztviselői testületileg, a honvédség s a közöshadsereg itt állomásozó zászlóaljainak tisztikara, számos jóbarát és ismerős. Az elhunyt ravatalát sok koszoru borította, melyek közül a következőket sikerült feljegyeznünk:

Á legjobb férjnek és apának — Flóra, Ilma. Utolsó üdvözlétül — Kamenszky család. Szeretett jó Vilmosnak — Stefi családja. Szeretett vőnknek — Virányi József és neje. Szeretett fiuknak — Braun Ferenc és neje. A jó bajtársnak — a magy. kir. 5. honvéd gyalogezred tisztikara. Szeretett jó főnöküknek — a magy. kir. pénzügyigazgatóság tisztikara. Utolsó üdvözlét Braun Vilmosnak — Ujváry családtól. Szeretett igazgatójának — a számvétség. A jó barátoknak — Dr. Nagy Dezső és családja. Tisztelete jeléül — a magy. kir. adóhivatal.

A gyászszertartást Szabó Ferenc apátplébános végezte fényes papi segédlettel. A beszentelés után a koporsót kocsihoz tették s a gyászmenet a róm. kath. temetőbe indult, hol újabb beszentelés után a holttestet a családi sírboltba helyezték. A megboldogultnak lelki üdvéért ma reggel 9 órakor a nagybecskereki róm. kath. plébánia templomban engesztelő szent miseáldozat volt, amelyen szintén sokan rótták le jelenlétükkel kegyeletüket az elhunyt irányában.

— **Építési engedélyek.** A város tanácsa a mai ülésben Rigó Istvánnak a Deák Ferenc-utcában, Biegler Györgynek pedig a Bajza-utcában levő házuk kitoldására megadta a szükséges építési engedélyt.

— **Tanítónői vizsga.** A budapesti állami tanítónő-képző intézetben a most folyó vizsgálaton négy nagybecskereki leány tette le kitünő sikerrel a vizsgát és pedig: Rósa Margit a képesítőt, Edenburg Margit és Kovács Ilona a II-ik osztály, Hirtenstein Frida pedig az I-ső osztály anyagából vizsgázott le kitünő eredménytel.

önálló kis gazdaságokat alapítottak, egy nagy részük pedig a tengerparti városokban telepedvén le — ipart és kereskedelmet folytat, mihez e fajnak kétségtelenül hivatottsága van.

Figyelme méltó termékei a forró égővi braziliai kultúrának a cukornádon kívül még a gyapot, a dohány — cacao és a mangue; ez utóbbi egy, a tengerpartokon s a vízszéleken díszlő bokornak kérge, mely kiválólag jó eszövő anyagot szolgáltat s Európának déli vidékeire és az Egyesült Államokba nagy mennyiségekben exportáltatik.

A cacao az Amazon torkolatától kezdve egészen le Rio de Janeiroig jóformán minden faciendán termelik, nemcsak, hanem évről-évre szaporítják a faállományt, mivel a cacao utánik kreslet folyton nagyobbodik.

A közép magasságu fűcskának törzsén és ágain függve nőnek a citromsárga színű gyümölcsök, melynek fekete magva megszártva képezi a kereskedésben előforduló cacao babot. — Legtöbbje a cacao plantágeknek a nagyobb folyómenti nedves s nyirkos talajú síkságokon található, a hol is a kiültetett fűcska már a harmadik évben termőképessé s ilyen marad 60—70 éven keresztül.

Sokkal fontosabb tényező azonban Brazília gazdasági életében a Keletafrika Kilimandzsaro vidékéről importált kávé, melyből különösen Rio de Janeiro és San Paolo tartományok hegyes vidékein óriási mennyiséget termelnek; az itt termelt kávé, habár jószág tekintetében a Java, Ceylon és Cubaival nem vetekedhetik, ez idő szerint uralja a világpiacot, mit igazol azon statisztikai tény, hogy a világ évi fogyasztását képező körülbelül 13—14 millió m. mázsa kávé-

A gazdasági egyesület közgyűlése. A torontálmezei gazdasági egyesület f. évi június hó 8-án d. e. 10¹/₂ órakor tartja a vármegyeház nagytermében rendezett tavaszi félévi közgyűlést Csekonic Endre gróf v. b. t. t. elnöke alatt. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Jelentés az egyesületnek 1903. évben kifejtett működéséről. 2. A Torontál vármegyében jelenleg létező szövetkezetek „Szövetségének” megalakítása. 3. Az október hó 5—10-ig Nagybecskerekben tartandó országos baromfi-kiállítás rendező-bizottságának megválasztása. 4. Új tagok felvétele. 5. Miniszteri leiratok és társegyesületek megkeresései. 6. Indítványok. A közgyűlést megelőzőleg d. e. 10 órakor az igazgató-választmány tart ülést.

Nagy vörheny-járvány Pancsován. Mint lapunknak Pancsováról jelentik, ott a vörheny-betegség a gyermekek között a legutóbbi napok óta óriás mérvet öltött. A járvány továbbterjedésének megakadályozására a polgármester helyettese, Szabó János főjegyző a napokban értekezletre hívta egybe a járvány-bizottság tagjait, a melyen elhatározták, hogy a város területén az összes óvodákat, napskolákat, valamint a felsőbb leányiskola első osztályát bizonytalan időre bezárják.

Április a májusban. Most május végén a tavasz bűbajos szép hónapja valósággal áprilisi allűrökkel lép föl. Minden órában más és más idő van. Hol langyos vöröfény kacérkodik velünk, hol zuhogó zápor szakad a nyakunkba. Különösen ma volt részünk a legváltozatosabb időben. Ma legalább ötször kisütött a nap és ugyanannyiszor felhősakadásszerű záporban volt részünk, mely később szélviharral párosult. Ha így tart, nem valami nagy reményekkel tekinthetünk a pünkösdi ünnepek elé.

Munkásközvetítő intézet Temesvárott. A kereskedelemügyi miniszter értesítette a városi tanácsot, hogy Temesvárott ipari és kereskedelmi munkásközvetítő intézetet állít fel, miután a 6000 korona évi fenntartási költségekhez a város és a kereskedelmi és iparkamara egyenként 2000 koronával hozzájárulni késznek nyilatkoztak. A városi tanács a minisztertől nyert felhívás folyamán első sorban az intézet ügyeit intéző 10 tagú választmány megalakítása végett intézkedett és pedig előterjesztést tett a városi közgyűléshez két pártalan — sem munkaadó, sem nem munkás — tagnak megválasztása végett, továbbá megkereste a kereskedelmi és iparkamarát, valamint az ipartestületet 2—2 munkaadó tagnak kiküldése végett, végül felhívta Nagy László iparhatósági biztost, hogy a helybeli ipartestülethez tartozó iparosok összes segédeit ülésre hívja össze, a kik maguk között 4 munkás tagot választanak.

Egy család tragédiája. Egy temesvári tisztességes iparos család szomorú tragédiájáról ad hírt tudósítónk. Gertheisz József cipész-mesternek ugyanis mind a hat gyermeke tifuszban megbetegedvén, közülök eddig négy meghalt s a másik kettő is halálán van. A szerencsétlen ember feleségét ez a csapás annyira megviselte, hogy megtévelyodott. Most az ottani közkórházban gondozzák a boldogtalan asszonyt.

Kiraboltság pénztár. Orsováról jelentik, hogy tegnapelőtt ismeretlen tettesek betörték Bozovics községébe. A rablók kifurták a Wertheim-kasszát és a benne volt 10.000 koronát elvitték. A csendőrség erélyesen nyomozza a betörőket.

Vásárok. Békésbaba előjárósága átiratot intézett Nagybecskerek város rendőrkapitányságához, amelyben értesíti városunk közönségét, hogy a szerda és szombati hetivásárt ezenül állatvásárral fogják egybekapcsolni, amelyre szabályszerű marhalevéllé szarvasmarhák és lovak szabadon felhajthatók. Melencze község előjárósága értesíti városunk közönségét, hogy Melenczén a nyári vásárt június hó 6. és 7-ikén fogják megtartani. Ugyancsak jövő hó 6. és 7-ikén tartják meg Ó-Béban is a nyári országos vásárt.

Közgazdaság.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztették a Nagybecskerekben, 1903. évi május hó 29-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	7.50 korona
kétszeres		7.60
rozsa		6.—
árpa		5.00
zab		6.10
kukorica		6.40
repce		10.—
széna I.		3.—
II.		2.50
szalma I.		1.50
II.		1.—
burgonya	50	4.—
marhahús I.	1 kilogr.	—96
II.		—88
borjúhús		1.20
disznóhús		1.04
juhús		—80
zsír		1.80

Ingtalanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1903. évi május hó 15-től 1903. évi május hó 29-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Popov Lyubica tulajdonát képező 1662. öi. számú házat megvette Latovjev Mása 1000 koronáért.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése május 29-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, május 29.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, amelyen napirend előtt Plósz Sándor igazságügyminiszter betérjesztette az uzsoraügyről és más káros hitelügyről szóló törvényjavaslatot.

Ezután folytatták a miniszterelnök jelentésének tárgyalását, mely ellen ma Eötvös Károly beszélt s hangoztatta, hogy az ellenzék nem szüntetheti be a harcot, mert ha az ellenzék megadná magát, az úgy tünne föl, mintha levette volna lábáról a többség és a korona. Ezt pedig nem érik el soha.

Végül interpellációk voltak.

Frigyes főhercegek Velencében.

Budapest, május 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Velencéből jelentik, Frigyes főherceg neje, Izabella főhercegné leányaival, Maria Henriette és Maria Alice főhercegnőkkel, továbbá fiával, Albrecht főherceggel ma Velencébe érkezett. A főhercegi család hosszabb időt tölt Velencében.

Az obstrukció ellen.

Budapest, május 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Turócszentmártonból táviratozzák, Turócvármegye mai közgyűlésén elhatározta, hogy feliratot intéz az obstrukció ellen a törvényhozáshoz és Széll Kálmán miniszterelnöknek bizalmát fejezi ki.

Loubet elnök Rómában.

Budapest, május 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Ismeretes, hogy Viktor Emánuel olasz király június hó 4-én meglátogatja a francia köztársaság elnökét Párisban. Mint Párisból táviratozzák, Loubet elnök az olasz király látogatását június végén vagy július elején fogja viszonzni. Az elnök útját az olasz király párisi tartózkodása alatt fogják megállapítani.

Huszárfőhadnagy és színész tragédiája.

Budapest, május 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Csongori Mariska, a Népszínház volt színésznője tegnap este meghalt. Vécsey főhadnagyot tegnap a golyó nem ölte meg és még ma is él. A főhadnagyot a 16-iki számú helyőrségi kórházban ápolják, ahol ma egész délelőtt eszméletlenül volt s többször kérdezte, hogy hogy van Mariska. Természetesen megnyugtatták. Az orvosok szerint a főhadnagy menthetetlen s legfőképpen negyvennyolc órát él. Csongori Mariskát holnap délután temetik el.

Robbanás a petroleumgyárban.

Budapest, május 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) A külső soroksári-úton lévő „Magyar petroleum-ipar részvénytársaság” gyártelepén ma reggel hajnali 4 órakor az egyik párolókazán felrobbant. A kazánál dolgozó munkások közül a robbanás egyet azonnal megölt, három munkást pedig halálosan megsebesített. A robbanástól a gyárépület kigyullt, mire a környéken óriási riadalom támadt, mert attól tartottak, hogy a tűz a többi kazánokat is felrobbantja és így a robbanás az egész környéket elpusztíthatja. A főváros összes tűzoltósága nagyszámu katonasággal azonnal kivonult a tüzhöz, hogy a vesze-

delmet megakadályozzák s több órai emberfeletti munka után sikerült is a tüzet eloltani. A vizsgálatot megindították.

Francia jezsuiták Vas megyében.

Budapest, május 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szentgothárdról jelentik, a héten ott járt a franciaországi Jézus-társaság rendjének néhány kiküldötte és Saál község mellett egy 120.000 korona értékű földbirtokot vásároltak.

Gyilkos sógorasszony.

Budapest, május 29. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szombathelyről jelentik, hogy Balázs József kondorfai birtokost sógora, Balázs Lajosné arzenikkal megmérgezte. Az asszony az arzenikumot vacsorájába keverte sógorának, aki evett belőle s az erős mérég néhány óra alatt megölte. Az asszony vagyoni pörlekedés miatt követte el gyilkos tettét.

Határidő-üzlet.

Budapest, május 29. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben csökkentek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (júliusra)	7.57
Tengeri (májusra)	6.35
Rozs (októberre)	6.63
Zab (októberre)	5.50

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1903. május hó 1-től.

Érkezik:

- a) A nagybecskereki pályaudvarra: Temesvár, Versez, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p. Pancsováról: délután 5 óra 55 p. Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p. Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 53 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra: Zsombolyáról, Versezről, Alibunárról és Temesvárról: este 7 óra 15 p. Mődösről: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p. Pancsováról: reggel 7 óra 23 p. Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

- a) A nagybecskereki pályaudvarról: Zsombolya, Temesvár, Versezre: délután 4 óra 45 p. Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p. Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p. Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
- b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról: Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra: reggel 3 óra 33 p. Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 53 p.; délután 5 óra 10 p. Mődösre: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Nyilttér.*)

Köszönetnyilvánítás.

Mélyen megtörve azon sulyos csapástól, mely engem a szerető férj és legjobb apa

Braun Vilmos

volt m. kir. pénzügyigazgató, nyug. p. ü. tanácsos, tartalékos m. kir. honvédszázados, Torontál vármegye törvényhatósági bizottsági tagnak halálával ért, nem róhatom le halálamat külön mindazoknak, kik a temetésen való részvétellel vagy koszorúval óhajtották fájdalmamat csillapítani és ezért ezúton mondom mindnyájuknak köszönetet.

(467-1.1)

Özv. Braun Vilmosné.

*) Az e rovat alatt közöltéért nem vállal felelősséget a szerk.

1196/II. 1903. számhoz.

461-3.2

Hirdetmény.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága 1903. évi május hó 11-én kelt 2490., 2491., 2646., 2647., 2648., 2649., 2651., 2690., 2691. és 2705. számú határozatokkal a következő trvh. közutak kiépítését engedélyezte:

1. A nagybecskerek—zsablyai trvh. közut	8—10	km. szak. kiépítése	5904 kor. — fill.
2. A zombolya—kisósi	11.5—16.8	" " "	16587 " 68 "
3. A valkány—zentai	1.195—3.5	" " "	5918 " 58 "
4. A billéd—csenei	16—18	" " "	6192 " — "
5. A nagykikinda—adai	11—14	" " "	11677 " 20 "
6. A törökbecse—basahidi	34—36	" " "	6228 " — "
7. A n.-becskerek—n.-kikindai	78—80	" " "	6384 " — "
8. A n.-becskerek—n.-kikindai	5—7	" " "	6378 " — "
9. A valkány—zentai	3.5—3.766	" " "	1985 " 44 "
10. A bánlak—alibunári	3—6 és 17—20	" " "	15325 " 50 "
Összesen			82580 kor. 40 fill.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1903. évi június hó 22-ik napjának délelőtti 11 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap délelőtti 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatok minden közutra külön-külön írva adandók be.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

A közuti hengerekről a vállalkozók tartoznak gondoskodni.

Nagybecskerek, 1903. évi május 23-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Faur,

kir. főmérnök.

Tarras község előjárósága.

860/1903. sz.

462-3.2

Pályázati hirdetmény.

A Tarras községben megüresedett községi végrehajtói állásra ezennel pályázat hirdettetik és felhivatnak az állást elnyerni óhajtok, hogy eddigi alkalmaztatásukat és erkölcsi magaviseletüket igazoló okmányokkal felszerelt, sajátkezűleg írt pályázati kérvényeiket Tarras község előjáróságához folyó évi június hó 10-ig nyújtsák be.

Az állás folyó évi június hó 15-én elfoglalandó.

Javadalmazása áll a befolyandó összes végrehajtási díjjakból, mely összegből azonban a lemondott végrehajtónak előlegezett 200 korona a községi pénztárnak visszatérítendő.

A szerb nyelv bírása feltétlenül szükséges.

Tarras, 1903. évi május hó 23-án.

A község előjárósága.

Meghívás.

Az 1898 : XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet kötelekébe tartozó Toráki hitelszövetkezet, mint az Országos Központi Hitelszövetkezet tagja, 1903 évi június hó 11-én délelőtti 10 órakor Nagytorák községébe tanácstermében

rendes közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 35. §-a értelmében meghivatnak.

(464-1.1)

Napirend:

1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása.
2. Zárszámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mérleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelemről való rendelkezés.
5. Az igazgatóság 2 tagjának választása.
6. Felügyelő-bizottság 1 tagjának választása.
7. Az alapszabályok módosítása.
8. Netaláni indítványok.

1901. évi december hó 31-én a tagok száma 314, üzletrészeinek száma pedig 467 volt; az év folyamán belépett 27 tag 32 üzletrészszel, kilépett 13 tag 20 üzletrészszel.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a szövetkezet helyiségében kifüggesztett és mindenki által megtekinthető.

Kelt Nagytorákon, 1903. év május hó 25. napján.

Az igazgatóság.

1106/II. 1903. számhoz.

460-3.2

Hirdetmény.

Torontálvármegye közigazgatási bizottsága 1903. évi május hó 11-én kelt 2508. és 2677. számú határozatával a nagykikinda—nagyszentmiklósi tvh. közut 17—25.623 km. szakaszának kiépítési munkáit 33.032 korona 49 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálat foganatosításának biztosítása céljából az 1903. évi június hó 17-ik napjának délelőtti 11 órájára a nagybecskereki m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5 százaléknyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponkint megtekinthetők.

A közuti hengerről vállalkozó köteles gondoskodni.

Nagybecskerek, 1903. május 22-én.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Faur,

kir. főmérnök.

8760. szám 1903.

Magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Debrecen.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak alulírott üzletvezetősége pályázat útján biztosítani kívánja 1903. évi július 1-étől három egymásután következő évre azon egyenruhákat, a melyeket hivatalnokai szolgálat közben viselni tartoznak.

Az ajánlatok 1903. évi július hó 1-ig, a bánatpénzek az ezt megelőző nap déli 12 órájáig küldendők be alulírott üzletvezetőséghez.

A pályázatra vonatkozó részletes szállítási feltételek az üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési ügyosztályában megtekinthetők vagy posta útján megrendelhetők. Postán való szállítás esetére a 20 fillér postaköltség beküldendő.

Debrecen, 1903. május hó 13-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

13178/III. szám.

Magyar kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Miskolc.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak Garam-Berzence állomásán a vendéglői üzletre 1903. október hó 1-től számítandó 5 évi időtartamra ezenel nyilvános pályázat hirdettetik.

A vendéglőt bérbe venni óhajtok felhivatnak, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlataikat folyó évi június hó 17-én déli 12 óráig a magyar államvasutak miskolci üzletvezetőség titkári hivatalához e cím alatt: „Ajánlat a garam-berzencei pályavendéglő bérletére 13178/903. számhoz” lepecsételt borítékban térítvény mellett nyújtsák be. Az ajánlaton a névalírás két tanúval előttemzendő.

Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál f. évi június hó 16-án déli 12 óráig bánatpénzképen 500, azaz ötszáz koronát készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta útján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vétetni nem fog. Takarékpénztári betétkönyvek nem fogadhatók el.

Az ajánlattevőket ezuttal is figyelmeztetjük, hogy az étel és ital árjegyzéket a változott viszonyokhoz mérten újból fogjuk megállapítani.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 35. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A magyar államvasutak miskolci üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választhasson.

Miskolcz, 1903. május hó 18-án.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Most jelent meg!

SOMFAI JÁNOS

KUTYAVÁR

ÉS MÁS APROBB HISTÓRIÁK

című új könyve.

Kapható a TORONTÁL szerkesztőségében,

ára füzve 3 korona,
diszkrétésben 5 korona.

325-x.37

57605/903.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magy. kir. államvasutak vonalain 1904. évben, esetleg 1905. és 1906. években szükséges szövt- és rövidárak szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező szövt- és rövidárak évi mennyiségeit feltüntető ajánlati úrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlat-tételnél kötelező részletes módokat tartalmazó ajánlati felhívás, valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alulírott igazgatóság „Anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál” (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 48. ajtószám alatt) díjtalanul kapható.

Az ajánlati úrlapon megfelelően kiállított, egykoronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok, a 90 filléres m. kir. okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt lepecsételve legkésőbbben f. évi június hó 10-ének déli 12 órájáig a fentemlített szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján odaküldendők.

Az ajánlat borítéka e felirattal látandó el: „Ajánlat 57605/903. számhoz.”

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó szövt- és rövidárak egy évi értékének 5%-ka legkésőbbben f. évi június hó 9-ének déli 12 órájáig a magy. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélkül vagy később benyújtott, valamint az olyan ajánlatok, melyek nem az előírt módon tételnek, vagy a melyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyújtanak be, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1903. évi május hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)